

Előfizetési feltételek:

Helyben házhoz hordással, vagy odékre postaküldvéssel...

Szerkesztőség és kiadó-hivatal.

Hova a irások, levelezések, valamint a kiadó-hivatal...

HORTOBÁGY.

Debreczeni hetilap, a szinügyegylet, gazdasági egyesület, zenede- és daléregylet, kertészeti egylet, takarékpénztár és több helybeli társulat közlönye.

Hirdetések díja:

Utasítású pént-sorát egy-szeri hirdetésnél 5 kr. három-szorossal...

Felolvasó szerkesztő: SÁRVÁRY ELEK.

Főmunkatárs: SZANA TAMÁS.

Kiadó-tulajdonos: A DEBRECZENI SZINÜGYEGYLET.

Előfizetési hirdetés.

A Debreczeni Szinügyegylet f. é. július 1-ső napjától kezdve, a „Hortobágy” című hetilap helyett „Alföldi Hírlap” című politikai lapot ad ki...

Előfizetési ár felévre: helyben házhoz hordással csak 4 frt; postán küldve 4 frt 50 kr; negyedévre helyben 2 frt 20 kr...

Előfizethetni helyben czepléd-utcza n. Komáromy háznál a kiadó-hivatalban földszint, vagy Telegdi K. Lajos könyvkereskedésében...

Néhány szó, a Debreczenben részvénytársulat alapján felállítandó szeszgyár érdekében.

Alig van helyzetnél fogva oly gazdag föld, mint édes hazánk, lapályos földe nagyon termékeny, nagyobb, hogy a legnemesebb érc és legszükségesebb bányatermek megmértetlen mennyiségével bővelkedik...

Ha visszatérünk a két évtized előtti időkre, bővebb vizsgálódás után önkintelenül is be kell látnunk, hogy azon általános zűbörgést, mely az egész nemzet-testre átkos nyomással nehezült...

A szomorú emlékek közel múlt idők nagy mértékben elszegényítették a nemzet középosztályát; először, mivel unka-

ratából lemondott vagyonának nagy részéről a hűbér eltörlése által; másodsor, mivel az abszolút hatalom minden kiváltságától megfosztván a nemzetet, kormányzatában végelességnyedést eszközölt...

Az idők változnak s ma már örömmel kell tapasztalunk, hogy mióta a nemzet egy jobb jövő remény-csillagát fényleni látta, anyagi létének is erősebb alapot szerzendő, hasznos vállalatok létesítésére kellető erélyvel ösztönösül...

Örvedetes jelenség lenne gyárjaink mezején a Debreczenben tervezett — gőzmalom igazgató Szepesy Gusztáv ur által ajánlata hozott — részvénytársulati szeszgyár felállítása, minek érdekében néhány vállalatkezelő felkelt...

Nem örömet lennék igénytelen nézetem fejtegetésével hosszadalmas, tehát csak röviden a két következő körülményt említem meg, az egy nagyobbserű szeszgyár használatának fenállhatóságának érdekében. 1-ször: Az újabb technikai vívmányok

alápolni szerkesztett legészteribb szeszgyártó és finomító gépezetek által készített s finomított szesz, a világ piacán minden időben kellető nyeresémmel értékesíthető...

Figyelemreméltó körülmény még az is, hogy a vidék productiv-eje nagy mérvben felülmúlja fogyasztó tehetségét; s ezért a kivitel könnyebbé válik minden napi ohajunk tárgya...

Szerény szakismeretem néhány év előtt fölött egy mai napig is virágzó gyár felállítására s felállítását után két és fél évig vezetésével is foglalkoztam, volt alkalom a gyárak felállításkor és vezetéskor előforduló nehézségeket is megismerni...

Debreczen 1867, május 23.

Tekintetes szerkesztő ur!

A napokban egy közel városba való kirándulásom alkalmával — egy Debreczenben néhány napig tartózkodott hazánkfiával — ki jelenleg Pesten tekintélyes intézetnek képviselője s ügynöke, ülök egy vasuti vagonban s tőle néhány alapos megjegyzést hallván, azt ezennel bocsap lapjamban való közléstét végeztél közlöm, ohajván, hogy annak figyelembevétele hasznos legyen városunkra.

Mintegy 16 — 17 évvel ezelőt — így kezdé utitársam — voltam hazám e vidékén s mostani utam alatt minden csak némileg jelentékeny városkában, hol megfordultam — feltűnő elhaladást véve észre, szintugy a lakosság mulsátságára és összetartására vonatkozó, valamint a közvagyonosodás és jóllet felvirágására tett többféle intézkedésben, csupán Debreczenben tapasztalom még mindig azon fontolva haladást, melylyel ezen várost már két évtizeddel ezelőt sokszor és méltán valódi hallám.

Hát a már sok év óta meglévő burkolatot, a pár évvel ezelőt megkezdett s a főbb utcákon látható kövezetet, a meglepő szép emlékeket, a vasuti sétakertet, a kertész-, lövész- és torna-egyleteket előhaladásnak nem tartja ön? kérdém, vagy színházunkhoz hasonlólat talált ön az újra beutazott városok valamelyikében?

A színház felépítése — szolt utitársam — kétségtelenbevonhatlanul nagy lépés előre s azon hazafiak neve, kik annak létrejöttén s fenntartásán fáradoztak, az utókor számára aranybetűkkel lenne megörökítendő, valamint az is, kik az emléket indítványozták s anyagi hozzájárulásokkal létrehozták; de a burkolás és kövezés a szükség által parancsolt s halaszthatatlanná vált intézkedés, különben édes sáros időben a város egyik részének a másikkal való közlekedése is csaknem lehetetlenné válnék; a lövész- és torna-egyletektől sem vonom

TÁRCZA.

Egy ifju költő halálára.

Lehetetlen, hogy e szemek Mindörökké zárodtak be! Lehet-e, hogy kihalt ajkaid Mosolyra nem nyílnak többé?!

Oh az élet, oh a halál. Megfejtethetlen örök talány, Sirodha ma könyet ejtek, Holnap értem sir más talán.

Mennyi betölthetetlen vágy! Mennyi magas nemes eszme Szív, ész van e koporsóba Örök semmiségre vetve!

Küzdelemre szóltattál Föld feletti hatalomtól, S a kihámozott vírádások Maradványa egy marok por.

Alsózd, hosszú mély álmodat Édes nekéd a nyugalom, — S drága képed én örökre Szívembre zárva hordozom.

Örökre?! ah mig egy hitvány Szello kiontja életem, — S mind a ketten ott porladunk A sir mélyén csepő szöndem.

Mezey Albert.

A vas álarca.

(Vége.)

(R. J.) A királyi fogoly 16 éves lön; sejtnei kezdé, miszerint e titkoszérűség nem lehet közönséges red nézve, azért gondolkodni kezdte felette. Figyelemmel kíséré ezental Saint Mars minden lépését és eltpéni igyekvél azon fityvót, mely által magát elborítottva érzé. Midőn pedig Saint Mars egyszer távol volt, szobájába belopódzott, az iróasztal felé ment, hova az udvartól vett sürgönyöket bezártnál látta, kinyitá azt, a sürgönyöket felbontá, elolvásá — és mindenről értesülve lön. E perczben lépett be Saint Mars és halálfenyegtetések közt esküdt tétetett az ifju herczeggel, hogy a fölfelezett titkot nem közlőni mással: a herczeg esküit tön és ez esküvel egész életét zálogosítja el.

XIV. Lajos ikerestevérének arca pedig ekkor — a mindéről értesített udvar parancsára egy vasálarccal borított be, melyet csak a koporsó váltott fel; mindkettő elfeledtetett azon hasonlóságot, mely Franciaországának egy trónkövetelőt adhatott.

Saint Mars ekkor foglyával együtt a Saint Marguerite nevű szigetre tette át lakását. A vár alsóbb rendű hivatalnokai, kik a herczeget szolgálták, ennek kitérőül mitsem tudtak; az álarca egészen beborította arcát s csak a szem, orr és szájnál bírt nyílással, az egész pedig egy mesterséges zárral volt arczához erősítve, melynek kulcsát a várur egy őrzte, mint legrágább kincsét — természetesen, mert élete függött tőle. A fogoly öltözete mindig izeléstély volt; butorai vázsztottak, fémhennijé a legfinomabb. Saint Mars csak levett szivegvel és álva beszélt vele. De miért enyi kiváltság oly sok más fogoly fellett? — Elemül barnakenyér, és nyughelyül szalma elég le-enlett oly fogolynak, kiknél születes és rangját titokban kelle tartani, de ki maga ezeketől mitsem sejtett. De a királyi herczeg előtt nem létezett titok és tisztelni kellett benne, mint fogolynak is a rangot és méltóságot. — Ez eljárás különben jellemzi azon kort, melyet XIV. Lajos kéjurnysága s hízelkedéshez anyvira szoktatott.

A pignerollesi-vár tehát — hol a fogoly eddig élt, nem látszott elég biztosnak és ezért Saint Mars a marguerite-szigetnek és várnak kormányzójává nevezetett ki, hova ő természetesen a fogoly is követte. Itt az orizet is nagyobb lett. A par-

(Szerkesztői példány. B. n. h.)

tokon felállított örök parancsot vettek, minden sájkára löni, melynek szándéka volna kikötöni — erre azonban soha nem volt alkalom, mert egy sájká sem mert közeledni. Az örök tehát a váron kívül vigyáztak; a vár belsejében pedig Saint Mars maga szolgaképen volt a fogoly körül; maga vitte be hozzá élelmi szükségét s csak akkor távozott el tőle, miután legondosabb részletességgel megerősített szobájába bezártá őt.

A szabadságvágytól gyötörtetve, a királyi fogoly késsel egy ezüst tányérra írva néhány szót, ezt az ablakon kidobta. Egy halász, tudatlanságában felvette és a várparancsnoknak adta át. „Olvasa ön azt, mi e tányérra írva van? vagy más valaki látta-e e tányért önnök kezében?” kérdé a várparancsnok. „Nem tudok olvasni” felelt a halász. „Epen most találtam és senki sem látta nálam.” — A halász mindazáltal letéte az óratot mig a várparancsnok, kettős állítása valószínűsítőleg meggyőződve, szabadon bocsátá.

Sokkal szerencsétlenebbül járt azonban egy ott tartózkodott lelkész. A fogoly nevezetesen egy igen finom üsszelajtott ingre irt volt, melyet a lelkész, mintugy a fogoly azt ledobta, a vártorony alsó részén látott esingeni, Saint Marsnak vitte, ki ki ugyanazon kérdéseket intézte, mint a halászhoz, „minden tagadás dacára azonban a lelkész két nap elmúltával halva találtatott ágyában.

A herczeg szobája határos volt más foglyok börtönével; a szerencsétlenség minden eszköz által akár magán segíteni vagy csak könnyíteni ésigy a kállyhasveken át beszélgetésbe bocsátott szomszédjaival, kiknek, midőn szomorú sorsa okát kérdék tőle, azt felelte, hogy tika felfedezése nemcsak saját, de azok halálát is előidézte, kik azt hallották — és hallgattak.

Egy véletlen igazolmi látszólag az ifju herczegeméz állítását. Egy öreg szolgálta gyanuban állott Saint Mars előtt, mintha a királyi fogoly közölte volna vele títokát; a szolgálta nemcsak meghalt és holtteste, melyet senki sem látott, Saint Mars egyetlen megbízottja által a folyó hábjainak adottat jételük.

Négy egymásután következett királyi miniszter tudta az állam e nagy títokát, XIV. Lajos maga is csak nagy korában lön bevavatta, az orleansi herczeg tőle mindaddig megtagadta volt ezen bizalmat; XV. Lajos pedig fiának, XVI. Lajos atyjának, kérdésére csak annyit felelt, hogy jobb, ha nem tudja, mert így legalább nagy fájdalomtól kímélt meg magát.

meg az érdemet, de ezek létrejöttével még koránt sincs a kor kívánalmánál egészen megeléve.

Egy város, — így folytató tovább — mely mint Debreczen 50 ezernél több lakossal bír s népe köztudomásos gazdagságnak örvend — nagyobbra van hivatva a mai korban, mint terményeinek piacra felvétele s eladása, s mivel a lakosság többsége gazdálkodással foglalkozik, kereskedőnek kellene a vasúti összeköttetéseket egész Európával jobban felhasználni, különben a város évről-évre inkább elmarad s kisebb városok felébe emelkednek.

Debreczen — mondom csak mint bennszüött — nem ok nélkül tartják Pest után az országban a legnagyobb kereskedelmi városnak, összeköttetésén igen kiterjedt mint bennid kifelé, bír az ausztrál bank fél millióval dotált fők-intézetével saját takarékpénztárát, kereskedelmi s iparkamrával, mely csak nem régen is többi közt igen melegen ajánlta országvilágilag összegyűlt hatványainkban a debreczen-számhárszigi vasút építését; továbbá van tágas kaszinók számos bel- és külföldi hírlapokkal s szép könyvtárral, v. . .

A kaszinóról — vágott közbe utitársam — hajdan nem a legdicsegetesebbek hallám, most nem ismerem viszonyait, de kaszinóval bírnó városok mint Debreczen, nem érdem akkor, ha 2000 lélekkel bír mezővárosokkában is vannak olvasó- és társalgási körök. A bank-fők-intézet is aligha elérte eredetileg kifizető célját, mert, mint hallom — a kereskedőség egy része abból semmit sem vesz ki, egy része pedig semmit, vagy igen keveset vesz ki, egy harmadik rész végre csaknem egyeduralkodók annak nagy részével. Takarékpénztárak is csaknem minden kis városban vannak s míg a kis városokban alakultak idős céllajoknak egészen megeléve, addig Debreczenben a meglevő takarékpénztár mellett akárhány más hasonló pénz-intézet, iparbank, vagy bármí más név alatt hasonlóan és célszerűen állíthatnának fel. Ami pedig a kereskedelmi s iparkamarát illeti, igaz, hogy az időnkint jellel adja létezésének, de korántsem azon mérvben, mint azt tenni alkalmja és hivatása volna. Tekintsen ön — folytatta — szék Pesten s látni fogja azon sok és czélzertű intézkedést, melyeket a pesti kereskedelmi s iparkamara és testület indítványozása csak a legközelebbi múlt két év alatt létre hozott, melyek mind megannyi jóvedelmező- és keresetforrást. Ott van az árutár, iparbank, városi vasút s több mások, a tősdét (Börse) nem említem. De van-e Debreczenben csak alkalom is, hogy egy vagy más terményt előnyösen valaki bevásárolhasson? En a mult nyáron — monda — tanuja valék, hogy egy bizonyos debreczen-videki terményt háromszori megrendelésre — mert két megbízott a szállítást nem vállalta, — s az alkusz közbenjárásával oly ártt szerzett meg a megrendelő, hogy megkapván azon nyeregmentű igért czikket, örült, hogy saját árán tulajdonát rajta. Árutár (Bazar) kellene a debreczeni kereskedőtársulatnak az előjárásig segítségére állítani, hol minden természetű terményt elárúsítsa s a vérvó kereső arra könnyen ráakadhaszon, nehogy egy-két üzletdő kezdő jusson minden fölül czikk s ezektől legyen az eladás s főleg a kivitteli lehetőség függővé téve. A fűszereseknek nem elég a gyarmati czikket behozatala s a kisebb kereskedőknek vidékre való eladása, valamint nem az, hogy néhányan Brinnét látogatták s az onnan hozott gyapot- vagy szőnyeg-czikket tovább adják. Hazai terményeinknek kellene keletet szerezni egész eromégességel s előnébe még nem állózatalt is, hogy piacunkat ismertté, sőt keresetté tegyék, szóval Debreczen kereskedőinek Pest után törekedni s nem más városok által — mint legújában Temesvártól is — hol egy új pénz-intézet állott fel az eddigiek mellett — hátra hagyni!

Igazat kelle ugyan utitársam állításai nagyobb részének adnom, de földieim mellett harcz- vagy védői vágyam mintegy kötelességem téve a vitaközös s először is azt vetem ellen, hogy ha mint ő is mondja — a debreczenieknek nagy része gazdálkodással foglalkozik, a netalán felállítandó bármí névű pénz-tárbá — kiváltily létezőében, mint a legközelebbi mult, — aligha betételek s ezek híján kivételnek lennénk s hogy városunk gabona s egyéb terményekben sem Arad-, sem Szeged-, sem Temesvár-, sem pedig a kis Győröz nem hasonlítható s hogy mindamellett vannak nekünk tekintélyes terménykereskedőkink. . .

Ne higgye ön, — szakasztott félbe ellenfelem — hogy azon mesterlegény, szolgáló vagy más család, sőt többen a családők közül, kik most a meglevő takarékpénztárbá vagy általánok bejenni, vagy a bemenetelre a nagyobb betétek s kivéők járások ellátás által magukat veszélyeztetve gátlózatva lenni vélik — egy újabb, népszerűbb s kelő biztositókt nyújtó pénzintézetbe, megakarított hetre vagy halv pár forintjokat be ne adnák, csak az új intézet létrejötte kelő tudomásá jöjjen s a kezelők be-

csületességében bizhassék. — Termény-kereskedőinkről s piacunkról tett említésre pedig nekem oly bőket mondot, mit szerénysem nyilatvántani tilt, de mely azért legkevésbébe sem bizonyította azt, hogy ő az én véleményemen van.

Anélkül, hogy beszélgetésünket itt tovább folytattam, kimondom, hogy nézetem nem alaptalanoknak látszók előttem s hogy épen városunk kereskedőségének jutott a feladat a szépet s jót elmozdítani. — Egykor a börze létrejöttét hallám pengetni, de ez is elaludt. — A hites alkuszoktól magam is többször hallám keresethány miatti panaszukat, míg mellettök több ugynevezett hajhász él, minék okát könnyű kitalálni.

Mindenesetre ohajtom — anélkül, hogy itt a tárgy bővebb elemzésébe bocsátkozzám — az illetők részéről az elmondottak figyelembevételel s a közőt azon megtrómi nem engedni, hogy az eszme egyik vagy másik testületi tag tetszését — mivel az nem saját eszmeszületés — meg nem nyerte. — Ha nehézséggel jár is kezdet, de a jónak jutalma nem késik s a később kor általi fogja a gondos atyák jó intézkedéseit. D. — 1.

Debreczeni torna-rend.

- 1) Valamennyi működő tornász aláveti magát a tornászás alatt, a rendfentartás végett, az elnök, művezető és előtornászok felügyeletének.
- 2) Minden előtornász felügyeletére s tanítására 10, a körülményekhez képest 20 működő tornász bízatik, kiknek rendes látogatásáról könyvet visz.
- 3) A tornászának kezdetét képezik a szabad gyakorlatok, ezeket felváltják a test megedzése után a többi gyakorlatok, melyek mindenkor apirend szerint a művezető által előre meghatározatnak.
- 4) A pártolótagok a tornászás napjain szinte részt vehetnek a lánzsza-, karika- és kaesa-hajtásban, a kúszás-, versenyfutás-, árokugrás- és érogyaklatokban.
- 5) A tornászás kezdete és vége, eszenyettől sző által jelentetik.
- 6) Az előtornászok — kik az elnök és művezető által a tornászok sorából kijelölendők, — tartoznak a tornászási napokon lehetőleg rendszeren és annak idejében megjelenni, a rájuk bízott tagokká a legnagyobb óvatossággal mellett a napi rendszerű gyakorlatokat elvégzetteti és az általános rendre felhívni.
- 7) Minden előtornász fel van jöpositva, a rábízott tagok közül bármelyiket is ismételt illetlen magaviseleté esetében egyelőre a napi gyakorlatoktól kizárni, azonban köteles erölötlenül a művezetőnek további intézkedés végett jelentést tenni.
- 8) A művezető, ki egytől dolgokban szükség esetén az elnököt helyettesíti, nem foglalkozik kiváloval a tanítással, hanem felügyel a rendre, tanításra és a torna-helyiségre, ő rendezi és vezeti a tornaünnepélyeket és kirándulásokat.
- 9) A torna-helyiség nyitva álland a tornászok számára szerdán és vasárnap, megpédig telen vasárnap d. n. 3-tól 1/2 5-ig; szerdán 4—5-ig; nyáron vasárnap d. e. 8-tól 1/2 10-ig; szerdán d. n. 5-től 1/2 7-ig.
- 10) Minden tornász köteles a gyakorlati napokon, a kitűzött órában, torna-rubájában — mely áll a művezetőnél levő minta szerinti kemelőből varrott és zöldre keskenyen szegélyezett pantalló-rövid zabonyból és fehér tollal ellátott számlakalapból — megjelenni és a gyakorlatokban részt venni. — A torna-helyiségen kívül ezen fölöttrendes viselése elkerülendő.
- 11) Aki önkénylül létesít a gyakorlatoktól elmarad, fizet 10 krt az egytől pénz-tárbá. — Többszöri ismétlés esetében pedig kirekesztésig az egytől a választmány által.
- 12) Minden egytől tag sajátkezelim írja be nevét a művezetőnél álló névsor-könyvbe, valamint minden új tag annak is aláveti magát, hogy neve, fölvetéle előtt 3 gyakorlati napon keresztül, közszemlére kitessék, a netalán tartózkodás ellen tételt kifogás végett.
- 13) A tornászás alatt csak a tárgyhöz tartozókról szöjlon mindenki.
- 14) A gyakorlatok bevégezte előtt senki el ne távozzék a tornahelyiségről, ugyiszent felvigyázat nélkül senki ne tornázzék, sem mást a gyakorlatokban ne háborítson. — Rest henyéles a torna helyiségén meg nem engedetik.
- 15) A gyakorlatok alatt senki ne pipázzék vagy szivározzék. Órák, pipák, szivarszipkák, általában törékeny vagy kihullhatók tárgyakat zsebeiben ne hordozzon.
- 16) Ha valamely horhátó tárgy, egyik vagy másik tornász által használtató, köteles azt helyére visszavinni.
- 17) Szantszándékokból, vagy merő gondatlanságból a tornászó eszközökben okozott kárt, az illető megfériteni köteles.

18) A lánzsza-hajtásra nézve következő szabályok állanak: Az, ki hajított, köteles a lánzsát a célból kihuzni és az őt követő tornászának átadni, ő maga pedig balra sorba áll.

Ha tonpa lánzsákkal hajítottak a fejezélben, akkor a hajított szinten a lánzsza után meg és ha a fejt egy taláta el, hogy az felbukott, ugy azt helyre esapni köteles. — nézők a hajtótól csak oldalra állhatnak.

19) A nagy árbozra csak mentő öv segítségével induljon.

20) A birkozás alkalmával a birkozóknak nyugodtság és meggondoltság tétetik kötelességévé.

Minden löklődés, fűdjálmus vagy veszedelmes fogások, ugyisente kimélet nélküli letetés, szigorúan tiltatik.

21) Vívási gyakorlatok csak a tornászati idők kívül meghatározott napokon szakértők vezetése alatt ajánlatnak. Az azzal összekötött költségek a résztvevők által teljesítendők.

22) Szabadságában áll a választmányoknak jelen tornarendet a körülményekhez képest változtatni vagy bővíteni.

Jelen tornarend a debreczeni tornaegylet számára érvényesnek nyilatvántatik.

Kelt a debreczeni tornaegylet ideiglenes választmányának 1867-dik évi ápril 17. tartott üléséből.

Simonffy Sámuel m. k. ideigl. elnök.
Órvényi Vilmos m. k. ideigl. jegyző.

Pest 1867, június 14.

Tisztelt szerkesztő ur!

Nem kedzhetem leveletem azon fölitével, hogy tisztelt olvasóim a nemrégi lefolyt országos ünnepről, a koronázásról mitsem tudnak: hiszen országos ünnep volt az s ha másrésztől nem, a miniszterium azon rendeletéről, hogy június 8-dika ünnepélyes mitemm tésével töltessék el. Mint tehát mondom, nem ily fölitével miatt akarok némi rajzot adni a nagyüzret eseményéről, melyet azon szerencsés halandók, kik kök városából a koronázásnál jelen voltak, a bámulat és meglepetés számszorosa phantáziájával úgy is fogak esestetni és hihetőség még disztini is; hanem csak azért, hogy egyrészt a jelen nem voltak irigységét és bánatát — amennyire azt gyenge és igénytelen tollam által tehetem — fölkeltssem, másrészt pedig, hogy a jelenvoltak visszaemlékezni lehetőségén segítsek s egyik vagy másik vezetés, de elefedelt dolgot eszükbe juttassak.

Melőzve a koronázást megelőzőt napokon történteknek elbeszélést, melyeken a fővárosi utcák és szőlődök a tudatlan embernek némi fogalmat nyujthattak az emberi faj mennyiség és minőségéről, mindjárt a fötőnyre térök. — A felkelő nap méltán csodálkozhatott azon tisztelek, melyben fölbeszédesek anyni néptömeg jelenéte által részessült és hálás elismerést gyönyörűen fejezte ki, sugartat ragyogón, de szeliden lövele be az utcákat ellepő közönséggel. Ezzel csak azt akarom kifejezni, hogy egész nap türethő höség, és hogy a lakosság má reggeli 4 órákor talpon volt. — A vézi-utca, dorottya-utca és dunapart tömve volt váró közönséggel, melynek várakozási nyugtalansága a különféle tanodák, intézetek és társulatok rendtört tagjai által megszelelőn lön. A türelem — e próbaköve az ember kívánésságának — ismét fényes jelt adó hősök voltak, mert a rend, dacára a hat órái próbátelésekre, gyzer sem zavartatótt meg lényegesen. Végre a rendörök ide és oda futkosása, a kezdők kibuzása az egyetemi polgárok részéről, de leginkább a szemelnek a lánzsza felé irányulásba mutatva, miszerint a nagy-szeri látvány nemokára eltérül szemekel elött. Es csakugyan nagyserült volt az. Nincs kifejezés, mely megelévele jellemző hétérd az öltözékek illendőségét, ragyogó színezetét, pompás kiállítását, értékét és becsét, az azokat viselőket derék kinezést. Ertem itt a különféle bandériumokat, melyek az ország minden részéből jöttek, fényben és pompában vetekedve egymással. Igaza van ugyan a német közmondásnak: Das Kleid macht nicht den Mann, égyik a járszág egyszeren öltözött küldöttje sziveben sokkal forróbban éghet a hazaszeret, mint más vidék arany és bárszonylótányú banderistájában, de e helyütt csak festeni, nem jellemezni akarván, bátran kimondhatjuk, hogy a külalak nagyserzését és fényét tekintve, Pest város és Erdély (medvebőrös) bandériuma első helyet érdemel a dicsefret és elismerésben. A bandériumokat némi udvari hivatalosok után az ország mágnaiai követték, minden tekintetben megfelele a „mágna” szónak. A sokféle öltönyök közt, mi nagyobbára utánzásai voltak a mult kor nagy férfui által viselt öltözékeknek, különösen meglepők voltak: Batthyányi herczeg és Széchenyi Ödön grófi, kik közül az utóbbi, a halhatatlan szim-

A francia diplomácia azonban még ekkor sem nyugodott: a saint-margueriti szigetek nagyon távol estek a fővárostól és ezért a foglyi Párisba szállított. Börtöne megváltoztatása, börtönre néltóságának és rangjának megváltoztatását is maga után vonta. Saint Mars leküszölte a kormányzó hivataláról és a bastille kapitányává lön kinevezve; foglyok öt természetesen ide is követte — sorsa mintegy oda volt köte Saint Marshoz.

Midőn ez a herczegét eddigi börtönéből kivette, a feldye eme kérdést intézte hozzá: „hova vezet ön engem? étem után vágy talán a király?” Nem herczegem — felelt Saint Mars — „éte biztosságban van, csak engedje magát vezettetni.”

1698-ban lépte át a fogly a bástia küszöbét. Itt tágasabb és kényelmeseb szoba adottat rendelkezésére; de az udvarban nem sétálhatott s arczonását orvosa sem látthata.

Ami szellemét illeti: neveltetése kitünő volt; egész órákat töltött olvasással, szepen énekel s éneket gitárral kísért. Mindennel bír, n. ndent megadatik neki, mindent . . . csak egyet nem — a szabadságot.

Igy folyt le élete XIII. Lajos és osztrák Anna gyermekének, migem az 1703-dik év november 19. napja öt kiszólitá az élők sorából. Valamint egész élete egy halála is rögtöni, titkoszerű volt. Temetése reggel 4 órákor ment végre; holt teste a Saint Paul de Champs czímű temetőben történt örök nyugalomra. Halála és eltemetése után is titok körétezték meg emlékezetét is; a halottak könyvébe Marchiavely név alatt íratott be; minden, mi őt hitte, megamisztatott: neve is, kora is.

Halála után azoide mas pontosságú égettek el mindent, mi általa valaha csak megérintetett; szobája vakolata letéreltetett; az ablak vasrostélyai helyébe üpkat tettek; mindent megváltoztattak, mindent megújítottak.

A félelem, hogy talán valami emléket hagyott, mely az utókor és az igazságos néző történelmet felvilágosíthatna volna, kényszerítte az illetéket milderre. — Rég nem élt már — és még mindig féltek tőle.

A királyi ebéd szombat.

Ez a pesti ünnepély után a trónteremben volt, fél kettőkor. A király a legfényesebb kísérettel jött, a királyné 12 palo-

talogytolt kísérve. Az asztalnál első volt a kézmósa. Gróf Andrassy Gyula önte a vizet a király és királyné kezére s a primás nyujta át a törököt. Aztán ez utóbbi asztali imát mondott. Az asztalnál csak hatan ültek: az uralkodó pár, az esztergami és kalocsai érsekek, a pápai nuntius és gr. Andrassy Gyula. A főpohárnok felváltva a gyakorlatoktól elmarad, fizet 10 krt az egytől pénz-tárbá. — Többszöri ismétlés esetében pedig kirekesztésig az egytől a választmány által.

Nagyvárad színház-szemle.

(Sz. z.) Hétfőn (június 3.) Feuillet O. jeles műve „Egy szegény ifjú története” Mándoky jutalmajátékokát. A közönség szép számmal jelent meg, annyival is inkább, minthogy Mándoky kedveltebb színeszínének egyike. Szerépnék (Odile Maxime) művelő felfogása és helyes előadása nagy tetszésben részesült. Egyáltalán Mándoky ilyes lyricus, eszenesen ömledő szerében sokkal inkább helyén van, mint ama bősiesben, melyet már nem tudjuk — vagy reádrószakolnak vagy önmaga elváltal. Igaz ugyan, hogy abban is követ el hibákat, mi azonban fellépési szaporaságának tudható be. Ha Szakál Rózsa (Margit) sem jászottat ugy mint kívánatott, ismét az utóbbi oknak kell tulajdonitunk. Foltényiné, Laroque asszony szerepében épen elemében volt.

„A seவில் borbely” az eddig adott operák közt leginkább sikerült. Tanner (Figaro) szep hangjának teljes birtokában volt. Az est hősei Dalnoki Rózsa (Rosina) és Foltényi (Pater Go.) valának, az első szép hangja, az utóbbi kitünő mimikája által

méltán megérdemelte a közönség zajos tetszését. Az egészert főkép az emelte, hogy a kar alig került színe.

Soupe „Pajkos diákok” és Mayer és Fournier „Chassé croisé” egy felvonásos vígjátéka. E kis francia vígjáték hasonlít a bájos képeivel, melyek meglepő változatosságuk által gyönyörködnetnek, holott valóban csak haszonlatlan ügyvonygyókat szemlélünk. Szakál Rózsa Elizt kitünően személyesítette, ő az élők gyermekdel szerepében mindig legnagyobb hatást kelt, Mándoky (Pál), ugyesen alakított. Az operetben, az előadás érdeme Vízvármét illeti, ki a diákok gazdálkodó Frincké elthátn esemette. Együd (Geier) tulzatosan jászott és inkább alakotát semmint hit személyesítőt volt. Foltényi Fleck szerepében otthonosnak nem állítható.

„A gyöngéd rokonok” vígjáték 3 felvonásban Benedikt. A szerző szep neve nem kis számú műkedvelőt vonzott a színházba. Az öröke fogadott Thunseldát Szakál Rózsa híven játszotta. A naiv Othláh Blaháné inkább kaczerül mint naivul adta meg Molnáré a fűhöz-fűhöz kapaszokot agszüzet Irgardot, kitünően személyesítette. Együd (Schumrich) az úresztjei tükfölkök non plus ultra-ja volt. Rómainak (Branau) jójátéka mellett nem ártott volna, ha szerepét jobban megtanulja.

Szombat az olasz iskola valódi olaszos műve. Az álarozos bál; megvan benne a szívrható árnyéktümegek, anélkül hogy melyebb zenei értéket bírna. Tanner (René) mit mindig, most is megeléve szerépnék. Fekter (Richard) noha hangja néha céltalanul bolyog és rendszeren a mellékhangokban tévedez, talán nagyobb tetszésben részesül, ha el nem fedli, hogy a jó játékhöz még nem elég a pusztá kézmóduzat, hanem hogy az egész kifejezés öszhangzata szükségesülk bármely érzelmet tolmácsolásra. Tannerné (Amalia) kedzelteben kitért elfogult volt, de bátorságot nyerve, legnagyobb mérvű tetszésben részesült. Hangyánja, különösen a felső körökben erős és terjedelmes de egykissé csiszolatlan. noha ez utóbbi hiánya érezhető fog, és azon orvendetes kilátást nyujtja, hogy színi-gyűben általa előrangú primadonnát nyerd. Az apród szerepében Blaháné kitünő, organuma ugyan nem valami erős, de biztos, esengo és megnyerve. A kar említésre sem érdemel. — A koronázási ünnepély és a roz idő a közönségnek másközihoz képest gyenge jelenlétet eléggé megfújt.

getvári hőnek, gróf Zrinyi Miklós öltönyének hű utánzása folytán a közönség által éjjenekkel fogadtatt. Majd a miniszterek, püspökök és udvari felsőbb tisztviselők érkeztek és csak akkor nyitott magának utat a rég visszafejt töröm és lelkesedés egy földrétző éjjenkiállításban, mert a keresztöröm püspököt követte Magyarország ujjonkorozott királya. Ha megmondolják tisztelt olvasóm, miszerint a látványok és illőjeleg a benne rejtett czi elérhetése képezte nemzetünk leghöbbségű vágyát, szükségletének válik lefelelő a lelkesedés magas fokát a beteljesülés percében. A szemlélő elterhelten menet a dunaparton végig a városi templom felé közeledett, hol az eskütelő történt, mi ágyulások által adatott tudtára a nemzetnek; majd a váczai- és dorottya-utczán keresztül a királyi dombhoz ért, mely körül az összes koronázás kíséret kört képezett. Semmi sem hasonlított azon jelenet nagyszerűségére, fönségére és lelki hatásához, mely: a király a haza megoltalmazását ígéro neyges kardvágást megtette. A tett percében a lelki benyomás sulya nem engedett helyet ama kitoró éjjenzajnak, mely a következő percében a legközt betöltte. — A koronázás e magasatos zárkove után a király néhány föurral megállott a domb közelében, az egész kíséret elvonult előtte és ekkor ment vissza az ő királyi várba hazánk megkorozott fejedelemé, kísérve a nép éjjenkiállításától. — Mint nevezetes epizódok megemlítettök még a királynő és az idegen diplomaták megjelenése a Lloyd épülete erkélyén és végül Liszt Ferenc diadalmenete, ki után a budai vártemplomban miséjét elvérvé, Pestre sietett és sietése s szerény tiltakozása dacára is egész utójában hangos éjjenekkel üdvözöltet.

Láthatják tisztelt olvasóm közül azok, kik a koronázási menetet Budán szemléltek, hogy az itt történetekről misem szólók. Én ezt kettős indokokból cselekszem: először önk iránti előzetekénységök, hogy alkalom nyujtsak elcselző és leírtehetségükért érvényre hozni s valamé rajzom hiányait pótolni: másodsor pedig azért, mert — Budán is Pesten is egyszerre jelen nem lehettem.

Bocsinattol hosszas utánafomér: vegyék ezt egyikének azon számok almatlanlanságok, melyekkel a koronázási ünnepeknél való jelenléti gazdagon volt megterhelve.

Rott Jakab.

A krétai harcokról.

Mindjárt pár éve mióta titokban és nyilván foly az ellenségeskedés a török kormány és a görög szizetek között. A népeknek szabadságért törekvése harca nemcsak a történelmi, de a természet jog szempontjából is igazolt s pártolásra, tiszteltetőre méltó még akkor is, ha hivertek a feyvert a kezéből és saját véromlása önzoni el életerejét. Azonban a szabadság jelköltséinek a nemzetek kelendő önkint folyó szent patakzatnak kell lenni, magában birni és venni újszóvát az erőt mely sziklán is át tör, hogy nagyok fölanyak legyen tényező és tápláló ereje. Az egyes nemzetek szabadsági törekvéseknek az emberi közös szabadság ügyébe kell befolyani, nem mesterséges eszatonkán, hanem tiszta és szabad áradatban. Ki azt vélné, hogy azon maroknyi görög népmagában támadt a szabadság azon erős ösztöne, melynek semmi drága nincs: nagyon csalatkozunk. Az északi óriás kezébe miködött s miködött évek óta az ozmán birodalomban. A dunai fejedelemség Szerbia, Montenegro s némi részben Magyarország szlav népei között, részint a faji rokonság, részint az ugyanazon vallás-érdekekösszességét fogva, pénzelt és ámsított.

Van-e ebből haszna a közszabadságnak, midőn egy saját környezetét nyomó birodalmi kormány, eszközöl használja a szabadságot s ezzel mint előlívő zászlóval takarja el szarnokasága szuronyos feyveret. Ismert dolog az orosz törekvés keleten, mely eddig nem sikerülhetett, részint az európai státuszvizonyok miatt, részint azért, mert egy szabadsági vértanuságban is diós nemzetet a lengyelt kellett eltipornia. Részünkről bármint örömlünk mind az északi mind a keleti birodalom bukásán, hogy nyerne az emberi mivelődés és szabadság, melyet bizonyos tekintetekben mindkettő fogva tart: ki kell mondanunk azon véleményünkben, s némi részben tapasztalatunkat, hogy ismeretünk nyomán a görög nemzet képtelen egy csak valamenyire is jelentékeny keleti birodalom alkottásán. Sem szám sem erőlköi érték. Mindent összevéve alig két millió görög, vagyoina részben gazdag, de a családi érköcsökben — melyek a hazaszeretett gyökereit — oly szükölködő, ki himne hogy európai jelentőségére kiúszhassa fel magát s még ha ez megtörténhet nek is: ki nem állhat, hogy egy hódítási vágytól lézas magyarlalomban ellenben megtöregne magát, megalapíthatná függetlenségét s így hasznot teherne a közszabadságnak. Mi nem pártolhatjuk a törököt azon erőlköi hiányok miatt, melyeknek táplálója vallási helytelen nézete; de nem ohajtuk az orosz cziái sikerültt sem, mert ezen nagyhatalom talán még szarnokabb mint az, amelynek élete ellen mindenképpen a szabadság nevével a szabadság legvalóságára. Az emberiség érdekében tendő a szarnok rendszernek a minden névvel nevezhető szellemi és anyagi elnyomásnak megszüntetése keresztény és nem keresztény államokban. Minden szabadsági vágy, mely nem magától indul, de kényszerítve, érdekek által hajtva nyilatkozik: némi csillagos után eredménytelenül véss el, hgyva maga után levertséget s összekészült lelkek vajadásait. A görög szabadságharc e napig nem egyéb, mint az önző orosz politika műve, melyből a szabadság aratásra nem számítat. Alig családunk azon nézetünkben, hogy az északi vashatalomnak álmai még soká teljesületlen maradnak, hogy a török birodalomban levő, mondhatni csak névleg keresztény népek felzárkózása hiálában és eredmény nélkül törekvés. De nekünk magyaroknak, kik ezen orosz törekvésű helyek és népekhez oly közel vagyunk — s már némi ide irántulást, felénk terjeszkedés is tapasztalunk: komoly figyelemmel kell kísérnünk az orosz érdekvívást, mert e kívül is a szabadság községi, mint az elnyomás is közös szenvedés, s míg borzadá tekintünk, azokra kik volt idő, hogy a szabadságnak meg nevéit is elaktarok volna temetni, új jövendőre is csak azoknak higynünk, azoktól várjuk a közszabadság szent ügyének elővetélt. Kiket a múlt vérs árnyai nem kísérek s a jelenek kárhözható jejai nem háborgatnak.

Hogy áll a világ?

(S.) Királyi koronázás napja örökre emlékeztetés marad a nemzet történetében. Údvárasztal nap volt ez minden magyarra. E nagyjelentőségű, ünneplés napot különösen felelhetlenné tette a volt honvédek és azoknak árvi fölségelésérszánt királyi ajándék és az általános megegyelés m ez és. Ime az ezekre vonatkozó legfölsőbb kéziratok, amint következnek:

I.
Kedves gróf Andrássy!

Midőn szerencsés megkoronázásunk által helyreállítva látjuk azon egyetértést, mely minden birodalom hatalmának és jólétének alapja, atyai szívünknek nincs forróbb ohajtása, mint az, hogy a mult szomorú eseményeinek nemcsak következményei megszűntessenek, de szenvedésai is, a mennyire fölünk függ, enyhíthessenek.

Ezen ohajtástól vezéreltetve, adtuk ki a tegnapi napról kelt rendeleteinket.

Az országgyűlés küldöttei Magyarország nevében 50,000 darab aranyat azon czéllal ajánlották föl, hogy Minket ragaszkodásuk ezen jele által is megörvendtessenek.

Mi ezen összeget a volt honvédek árvi, özvegyei, munkák és keresetképtelenül vált rokkantainak fölségelésére kívánjuk fordíttatni.

Magyar miniszteriumunk föladata leend ezen alapítvány legcélszerűbb kezelése és a kijelölt czéllal való fordításának módozatai iránt mielőbb részletes javaslatot Elénk terjeszteni. Kelt Budán, 1867. június 10-én.

Ferencz József, s. k.

II.
Királyné Ö Felsége a következő legfölsőbb kéziratot méltóztatott kibocsátani:

Kedves gróf Andrássy! Örömmel eszalkozom Felségis Uram és Férjem mai nap Önhöz kiadott legmagasbó kéziratom tartalmához, midőn az országos küldöttség által Nékem átadott 50,000 darab aranyból álló koronázási díjt ugyanazon czéllal szentelni kívánom. Kelt Budán, 1867. évi június 10-én.

Erzsébet, s. k.

III.
Mindazon titletek, melyek Magyarországnak s társországának bármely lakója ellen, politikai vádak folytán, vagy sajátvétségé miatt e mai naphozottak, ugyszintén a hasonló okokból elrendelt vizsgálatokat is ezennel megszüntetjük. — Az elítéltektől elkobozott javakat visszaadjuk; s mindazoknak, kik hasonló okok miatt még külföldön tartózkodnak, az országba leendő szabad visszatérést megengedjük; kiterjesztjük ezt azokra is, kik az alkotmány visszállítása óta sem szünet meg az ország törvényei ellen, terekedni; azonban az ország legszentebb érdekei követelik, hogy ezektől megkívánjuk, miszerint a koronás király iránti hűségükre és az ország törvényei iránti engedelmességre ünneplés ígérget tegyenek.

E végböl illeto hatóságoknál a külföldön tartózkodókra nézve kelto utasításokkal láttattak el. Kelt Budán, 1867. évi június 9-én.

Ferencz József, s. k.

Ellejegyzette:
Gróf Andrássy Gyula s. k.,
miniszterelnök.

A Párisban mulató czár élete ellen merénylet követettett el, amidőn a boulognei erődben tartott katonai szemle után Napoleon császárral a városba visszatértek. A merénylet mindjárt este 5 óra után, nem messze a vízvesztől, a Longchamps közelében történt. Egy 22 éves lengyel, kinek neve Brezowski, a császárok kocsiját 5 lépésnyi távolságra azok kocsijára lött, a lövés azonban a kocsi mellett lovagló lovasmester lovának fejét találta. A tettes kezében levő pisztoly, keményen levén töltve, szét pattant kezéből s megsértette. Brezowski a polgárok mindjárt elfogták s átadták a testőröknek. Egy távirat szerint a nép a lengyelt fel akarta akasztani s élénken üdvözölte a czárt. Brezowski volhoinai. Tettét felizagott állapotban követte el; s annak indoka politikai szenvedély és a czár elleni gyűlölség. Nem hiszik, hogy tettének, mi egy megböbösözt okozott Párisban, részesei volnának. Ugy tekintik azt, mint Franciaország elleni merényletet, jóllehet még pár nap előtt, midőn a lengyelek mellett kezdetek demonstrálni, azt mondották, hogy a czár nem Franciaország, hanem csak a császár vendége.

A merényletet megelőző tüntetésekről ezt írják Párisból: Azon lengyelek, kik császári kormány által pénzbeli segélyben részesítettek s ezért azon kötelezettséget vállalták, hogy Párisból nem távoznak, parancsot kaptak: ne mutassák magukat az utcákon, a czár átvonulása alkalmával. Azon tanuló közöl, kik a Cluny-muzeum előtt Lengyelországot éltették, azonnal többször elfogták. Daczára ennek ismételték a tüntetést az operai díszeladás alkalmával. Midőn az első kocsi megjelent, azt hitte a tömeg, hogy a czár ill. jóllehet a császárné ill. abban. Több oldalról kiáltották: "Viva la Pologne!" A teredest észrevéve, elhárították, hogy visszatöröljék. Midőn a két császár visszatért az operából, amaz ominos kiáltással üdvözölték. Az ügyvédi szék összeült, hogy két tagját Floques és Gambetta, kik a czárnak a törvényszéki palota előtt megjelenése alkalmával hasonlóképen Lengyelországot éltették, való áll helyezze.

Az első kihallgatásról a merénylő következő vallomást tón: Nevem Brezowski, 20 éves vagyok, születtem Ruteshiben Volhyniában, foglalkozásom a gépészet s mintegy két év óta lakom Párisban. Hazám az utóbbi félkelet után elhagytam, családom átköltözött Oroszországba. — Megvallotta, hogy az orosz czárra lötte feyvert, amidőn a czár a katonai szemlérlől visszaindult; a nagy szökötök közelében. Már két hét óta, de egybiránt kora ifjúságától kezdve szándéka volt a császárt megölni, hogy hazáját megszabadítsa. Senkivel sem beszélt e tárgyról; a pénz, melyen a pisztolyt vette, felsököbajtja elzlogosításából szerzett. Naplelkés előtt golyót üntött, mert amit vett, genh, kicsiny volt. Múltán nem é-közhetett helybe, amidőn a czár kocsihoz, megvárta visszajövetelét. Végül mouda: "Már tegnapelőtt az operaszínházban láttam volna a czárra, ha feyvertem van. Megelégedtem tehát akkor azzal, hogy jól megnezem a czárt s így megismerhessem."

Az összes beszélt lapok jelentik, hogy Klapka György magyar tk. Bőcsbe érkezett.

Az új Fremdenblatt jún. 10-rl írja: Mint illetékes huzárló értesülünk, a tegnapi nap folytatában egy tengeralati helyre jött távirat azon pozitív hírt hozta az itteni amerikai követészhöz, hogy Miksa császár az illeto sirgöny feladása idején még életben és hadi fogásban volt. Hasonló biztossággal jelentik, hogy jövöre is nem feygeti életveszélyt a császárt. Allitól Juauez személyesen a legkötelezebb és megnyugtatóbb ígérgeteket tette a hozzáküldött amerikai biztossal. Következő részletekről értesülünk azon fíradásokok illetoleg, melyek itt és Prágában történnek, avgöböl hogy az esztre, ha Miksa császár életét pénzen kellene megváltani, a szükséges összeg megszerzessék. Mihelyt híre jött, hogy a császár Queretáronban be van zárva s hogy elfogatása valószínű, a császári család tagjai rögtön érkeztek, mikint lenne egy nagyobb összeg beszerezhető. Első rendben Ferdinánd császár legkét meg segyélt, s a mexikói császár szülei is minden tölték kitelhetőt megtekönt, hogy kész pénz tartsanak rendelkezésre. Így azon esztre, ha

váltásdíj követeltetnek, egy tekintélyes pénzösszeg már is késsen tartatnak.

A szerb kormány a hadsereget teljesen újjászervezte — Az egész 32 dandárra van felosztva, melyek mindégükékhöz egy úteg és egy lovasszázad csatoltatott. A 32 dandár ismét 10 hadosztályra oszlik, melyek rövid idő alatt mozgósíthatók. Három hadosztály már ellátatott hátultöltő puszkával. — Szerbiának egészben véve 70 zászlóalj jól begyakorolt katonája van, melyek pótlására 30 zászlóalj, melyek alakítása rövid időn fogantatba vétetik, van rendeltetve. Azonkívül egy 20,000 fónyi szabadsapat alakították. Az újjászervezés költség mintegy 40 piasztzerre (6% millió osztr. ért. forint.) rug. Ezen összeget az állam az államkincstár készpénz-alapjától kölcsönözte el.

A „Memorial Diplomatique” mexikói tudósítási reméltetik, hogy Miksa császár mint hadi fogoly az egyesült-államok határára vétetik, és a washingtoni kormány oltalma alatt visszatérhet Európába.

Az „Etendard” bizonyossággal állítja, hogy a pápa kijelentette abeli ohajtását, miszerint Párisban látogatást kíván tenni.

Amaz hírek, melyek Catoionában kitört zavarokról száryalomban, meghazudoltatnak. Egész Spanyolországban nyugalom honol.

A krétai úgrye vonatkozólag írják Párisból: Gorcsakoff herczeg több ízben érkezett de Moustier marquisval, ugyszintén a császár és a czárral a kandiai felcsentésénél szemelött tartandó elvek felett. Megállapodás megkötésében jött létre; feyverszünét létrehozása, a lakosság felkeltészetése általános szavazás útján és egy európai felügyelő bizottság kinevezése. Az eredmény mely így módol el fog éretni, Franciaország, Ausztria, Orosz- és Olaszország garanciája alá helyeztetik. Ugyanazon elvek fognak alkalmazásba jönni, ha ezután zavarok törnének ki a török birodalomban. Bismarck gróf szintén több ízben érkezett mint a francia külügyminiszterrel; az eredményről azonban nem írnak semmit.

Debreczeni tárogató.

** Főtisztelendő Balogh Péter superintendens ur, Ö Felségének magyar királyi lélt koronázásának alkalmából, a lipótrend lovagkeresztjével tiszteltetlek meg.

** D o b o z y István honvédegyeltnök e napokban nyujtá be a debreczeni honvédegyelt emlékiratát minister-elnök gr. Andrássy Gy. ó exádnak. A képviselőházhoz Tisza Kálmán képviselőnk ígéré az emlékirat betérjesztését.* Fölkereste Dobozy István ur Be u s t osztr. minister-elnök ó exját is, a honvédegyületben leendő hathatos pártolást kérvén. Jelen volt a redoutégyületben rendezett díszdebelen is, mely alkalommal Dobozy elnök az elhagyott honvédekért írttett parohat, mit roppant éjjenzés és pártolás ígérte követett. Adja isten, hogy a derék, erélyes elnök lankadatlan buzgalmat s fíradóságait kívánt siker koronázza.

** Farkas Balázs alapnevelő urnak már sikerült alapnevelő-intézet czélszerű helyiségűel a bathányi- (harminczadik) utcában Fancsovic M. ur házát udvarával és kertjével kibérelni. Miködését f. hó 16-án kezdi meg. Programját végző számunkban közöldi, addig is ajánljuk t. szülők becses éjjenléme és pártfogásába annyival is inkább, mert üdvös célyzáró pár heti működése is képes meggyözni a t. szülöket. Farkas Balázs ur alapnevelő szakában mind elméleti mind gyakorlati otthonosságát leginkább igazolja azon körülmény, miszerint az országos kisdóvó képzőintézet igazgatósága által ajánlatot Debreczen város hatóságához mint lehető legjobb kisdóvó-intézet szerveztetve alkalmas egy: továbbá, a magy. kir. közoktatásiügyi miniszter B. Eötvös József ur is elsőszeműen ígéri a köznevelés ügyében való fáradohatlan buzgalmat; annál fogva reméljük mi is, hogy intézetét minél több szíle ügybe veszi kisdóve számára.

** Helybeli ügyvéd Ferenczy Elek ur és neje Máriaasszony asszony a helybeli főiskola iránti kegyeletes érületi közelebb igen szíven tanusiták, amidőn 600 frtnyi alapítványt tettek oly czéllal, hogy annak kamata évenként egy szegénysorsu. jóérköcsű és eszorgalmu tanulóknak ösztöndíjúl adassék.

** A debreczeni eszkdütségi területre sajtóügylekben ideiglenes bünyvizsgáló-bíróul az igazságügyminiszter Kacsányi Nándort nevezte ki.

** Debreczeni kútförömester Matkó Ferencz, ki szakbeli jártasságáról egy városunkban mint vidékén kedvezőleg ismeretes, legközelebb Derecske mezővárosának köötét szerződést, egy ártéri kútnak két és fél hl alatt leendő elkészítésére. E szerint a jó ivóvízhiányon ott is nemcsak segíte leend.

** A főiskolai tanárok által a Szarka-Sulyokféle alapítványra ösztöndíjaskul a f. 1867. évre Papp Sámuel 3-dik éves — és Nagy László 1-ös éves hittan-hallgatók vétettek fel.

** Balázs Kálmán pártalan zené-ban-dia, jelenleg a pestieketi grönvörködötté s mielőtt Párisba kirándulna, még Kassát is meglátogatta.

— Figyelem zetes és. Azon t. honvédfiarsak, kik magukat egylettink tagjai közé beíratják, azonban még idegig igazolási okmányaitak be nem adák, kéretnek azokat hozzáid mielőbb betérjeszteni, hogy a szerint egylettink rendszeres névsorozatát mielőbb elkészíthessük.

Kelt Debreczenben 1867. jún. 15.
Dobozy István, s. k.
honvédegyeltnök.

Meghaltak: Janus 5. Piaczu. Im Erzsébet 30 é. Kőzkörház, Lakatos Lajos 60 é. Czedlődu. Kányasi Mihályné Vas Mária 65 é. G. Caspón. Kovács Juliánna 52 é. 7. Kőzkörház. Kozák Mihály 56 é. Czeglődu. Szegedi István f. Imre 3. 8. Hatvanu. Sipos Bálnt f. Zsuzsanna 13 é. Kővár Jánosné Gyarmati Sára 33 é. Ökrös Mihály f. József 1/2 é. Cze. Jdu. Juhász József f. Zsuzsanna 8 é. 9. Caspón. Szekely Istvánné Takács Sára 83 é. Kőzkörház. Özv. Pérsi Lajsné Gonda Anna 48 é. Vargau. Kovács György f. Gábor 1/2 é. 10. Piaczu. Aszalay József f. Karoly 2 1/2 é. Szucs Márton f. Juliánna 26 é. 12. Hatvanu. Turi Ferencz 31 é. A ref. szegényekháza. Birtfai Erzsébet 53 é.

Videk.

* A miskolczi iparszögelyző-egylet teljesen megalakult s tisztí karát is megválasztá. Ugyanazonon írájk, miszerint a torna-egylet alapszabályai felsőbb helyen már megerősítettek — s hogy a borsodmegyei honvédek közgyűlésének elnöknek Földváry Sándor lett megválasztva.

* A képviselőház f. hó 12-iki ülésében a honvédegyelet e kérvénye a t. képviselő ur által ajánlott már be is terjesztetett s a kérvény-bizottságnak elintézés végett azonnal ki is adott.

Szerk.

Szatmármegye bizottsága elhatározta, hogy a megyét illető miniszteri rendeletek a bizottsági gyűlésben bontassanak fel, a megyei tisztviselők csupán a bizottság utján vett utasításokat vagy rendeleteket hajtsák végre és a bizottság minden rendeletet tisztelettel félretegy, melyek az 1848-diki törvényekkel összeütköznek.

A késmárki lenfonoda alapszabályai felsőbb helyen már megerősítettek. A felállítandó fonoda egyelőre 2500 orsót tartalmazand, mire 160,000 frt szükséges. A fennmaradó 40,000 frt üzletkötél marad, mint hogy a 400,000 frtra tett részvénytöke jelenleg csak fele (200 000 frtos részvény által) lesz megszerezendő.

Tejelési kísérletek.

A jelesen szerkesztett „Erdészeti és Gazdászati Lapok“ egyik közelebbi száma a tejelés érdekében egy cikket közöl, melyet gazdaszanyaink kedvéért jónak láttuk átvenni: „Dr. Völcker gazd. tanárnak nagy pontossággal és avatottsággal vezetett kísérletei a tejelésre nézve e következő eredményeket szolgáltatották:”

- 1. Legtöbb tejet azon tehnek adtak, melyek 5/6 font rezepegőcsát, 36 font burgundi répát és 25 font zabszalmát kapott naponta és fejenként.
2. A rezepegőcsát adóknak 9-10 fontra felemelése a jobb teheneknél tetemesen csökkentette a tejmennyiséget.
3. Két csoport - különben teljesen egyenlően tartott tehenek közül, azon csoportbeliek, melyek darabonként 4 font árpa malátfával kevesebbet kaptak, fél pinttel kevesebbet tejet is adtak fejenként, semmint a másik csoportbeliek. Ebből az látszik folyni, hogy 1 font árpaszalad 1/4 font tejet termel.

rint majd több, majd kevesebbet tejet adtak, azalatt amazoknál a tejelés majd csak ugyanaz maradt.

7. Harminczhat nap alatt a 4 jobb tehén 100 font cölölylyal gyarapodott egyenkint: és adtak ez idő alatt 1091 pint tejet átlagban; a 4 silányabb tehén ugyanazon idő alatt 304 fonttal nehezebb lett darabonkint, de átlag csak 723 pint tejet szolgáltatottak.

A jobb tehének tehát ezen 36 nap alatt 368 pint tejet többet, de 204 font testsúlyal kevesebbet termeltek; 1/4 pint tejet eszerint 1 font testsúlyal pótolhattak.

Végre azon következtetést vonja Dr. Völcker kísérleteiből: miszerint felvehető, hogy kisebb fajtak, valamint nagyobb fajtaknak kisebb egyedei - hasonló takarmányozás mellett - több tejet termelnek.

Irodalom.

Uj hetilap indul meg júliusban „Igazmondó“ cím alatt, Jókai Mór szerkesztésébe és kiadása mellett.

„Bihar“ cím alatt új vidéki lap indul meg Nagyváradon. Szerkesztője: Sölyöm-Fekete Ferencz.

Egyveleg.

Wenckheim Krisztina grófkisasszony indítványára főrangú hölgyek, hírszerítő és 100 másodsz haragot vesznek a lipótvárosi basilika részére s azt szent Erzsébet nevére kereszteltetik.

A helvét hitvallásúak tisztelő küldöttségének Ó Felsége többi közt ezeket mondá: „Különös meglegedésünre szolgál, hogy egyháznak kebeleiben a legszebb testvéryegyetértés honol. Az eddigi irányban halálva, elmozdítottánkj az ország érdekeit s királyi kegyelménre is mindig számíthatunk.“

A festsékek strútszerűe egy új festékanyag találatot föl, melyvel Franciaország nagy kereskedésű üz. Neve lapidara-nagy. Ezen festékanyag kiváló tulajdona abban rejlik, hogy a mészi kővé változtatja, és ezáltal a falazatnak nagy tartósságot kölcsönöz. Használható: fém, fa, üveg és papír bemázolására is. Hatására hasonló az ívegvízhez, miután a festséket fényt emeli, gyorsan szárad és az időjárással daczol. Németországban már nagyon el van terjedve.

Sorsulások.

Buda, június 13-án: 47. 87. 28. 30. 53.
Linz, június. 13-án: 47. 56. 69. 29. 26.

Terménytár.

Debreczen. Június 11. (Kiesinyhen.) Tiszta buza 4 frt 50 kr. kétszeres 4 frt 10 kr. roz 3 frt 50 kr. árpa 2 frt 5 kr. kukorica 3 frt 20 kr. zab 1 frt 90 kr. köles 2 frt 70 kr. Egy mássa szalonna 30 frt 50 kr. szena 3 frt 35 kr. szalma 1 frt. 1 font szalonna 31 kr. disznóhús 20 kr. marhahús 18 kr. só 9 kr. 1 iteze disznószír 46 kr.
Gyula. Június 7. - Tiszta buza 5 frt. 60 kr., kétszeres 4 frt 80 kr. roz - frt - kr. árpa 2 frt 80 kr. zab 2 frt 70 kr. tengeri 3 frt - kr. köles - frt - kr. 1 mássa szalonna 26 frt. szena 3 frt - kr. 1 font marhahús 14 kr.

H. Bözsermény. Június 5. T. buza 4 frt 80 kr. kétszeres 4 frt 40 kr. roz 3 frt 80 kr. árpa 2 frt 40 kr. zab 2 frt 40 kr. tengeri 3 frt 20 kr. köles 2 frt 40 kr. 1 mássa szalonna 30 frt. 1 font szalonna 36 kr. 1 iteze disznószír 48 kr. 1 font disznóhús 16 kr. 1 font marhahús 16 kr. 1 font só 10 kr. 1 mássa szena - frt - kr. 1 mássa szalma - frt - kr.

Makó. Június 7. T. buza 4 frt 80 kr. kétszeres 5 frt 30 kr. roz - frt - kr. árpa 3 frt 15 kr. kukorica 3 frt - frt. zab 3 frt 51 kr. köles - frt - kr. Egy mássa szalonna 28 frt. szena 1 frt 80 kr. 1 font marhahús 16 kr.

Nagyvárad. Június. 4. - T. buza 4 frt 70 kr. kétszeres 5 frt 80 kr. roz 3 frt 24 kr. árpa 2 frt 20 kr. zab 1 frt 70 kr. tengeri 3 frt 50 kr. köles - frt - kr. 1 mássa szalonna 38 frt. szena - frt - kr. 1 font marhahús 18 kr.

Nyírbátor. Június 7-dikén. - Tiszta buza 3 frt 40 kr. kétszeres 3 frt - kr. roz 2 frt 80 kr. árpa - frt - kr. zab 2 frt. - kr. tengeri 3 frt - kr. köles - frt - kr. 1 mássa szalonna 55 frt.

Sarkad. Június 7. T. buza 5 frt 25 kr. kétszeres 4 frt 50 kr. roz - frt - kr. árpa 2 frt 80 kr. zab 2 frt 40 kr. tengeri 3 frt 75 kr. köles - frt - kr. egy mássa szalonna 31 frt. egy font szalonna 36 kr. egy iteze disznószír 42 kr. egy font disznóhús 14 kr. egy font marhahús 13 kr. egy font só 10 kr.

Tasnád. Június 8. T. buza 3 frt 62 kr. kétszeres 3 frt 20 kr. roz 3 frt - kr. árpa - frt - kr. zab 1 frt 50 kr. kukorica 2 frt 80 kr. 1 mássa szalonna 30 frt - kr. szena 1 frt - kr. 1 font marhahús 12 kr.

MIENYREND

A tiszavideki vasúdvány, 1867. április 1-től kezdve, további rendelések.

Table with multiple columns listing train routes, stations, and departure times. Includes sections for 'Ményrend' and 'Igazgatóság'.

HIRDETME NYEK.

131. ARJEGYZÉK az „István“ gőzmalom gyártmányairól. (Debreczenben költségmentesen, készpénzesítés mellett, osztók értékeken kifizetendő nélkül.)

Kovácsok és lakatosoknak! A hires, és kohói tüzelésre egyedül alkalmas Szepessy Antal városház alatti kereskedése által.

VERDAUUNGS-PASTILLEN AUS LACTAS SODAE UND MAGNESIA VON BURIN DU BUISSON Emésztő-pastillók tejsav és egvényből.

Alírottak jelenjük a tisztelt közönségnek, hogy mi egyrésztől az ügyvédi-másrésztől a bírói-pályán hosszú idő óta szerzett tapasztalatainkat a közjóról egyesítve társas írodát nyitottunk Tóth Antal házában, főiskolai-tér 811. sz. a.

Árverési hirdetés. Sz. kir. Debreczen város törvényszékének teleshányi tanácsa által közhírré tették, miszerint Szentgyörgy Elek 2572-dik szám alatti 14,931 aftra becsült háza, 17 hold és 550 ol háztulni földével, folyó 1867-dik évi június 27-én, szükség esetre július 27-dik napján délutáni 3 órakor a helyszínen tartandó nyilvános árverés útján, bíróság el fog adni.

Árverési hirdetés. Sz. kir. Debreczen város törvényszékének teleshányi tanácsa által közhírré tették, hogy Szabó Mihálynak nevével közönségesen, 900 aftra becsült 2356. sor szám alatti házuk 3 hold és 600 ol háztulni földével, folyó 1867-dik évi június 18-dik napján délutáni 3 órakor, a helyszínen tartandó nyilvános árverés útján, bíróság el fog adni.

Hirdetés. Szab. kir. Debreczen város tanácsa részéről közhírré tették, hogy a város tulajdonhoz tartozó következő javadalmak: Sámsoni béloszapszék, ároktréti ház a hozzá tartozó 109 hold földdel együtt, Kősely folyó melletti pipagódrók, begyármészárszék, fehérlő-fogadó, Bika és Lazár-ház fogadók, látólelő-fogadó, birány-csapszék, begyány-csapszék, eseresp-csapszék, csisogó-csapszék, esprekerti-vendég-fogadó, külső-háromvásári 2 kőpince, külsővársári kávéház, nyulás-csapszék, savósutói vendégfogadó, salétrom-kaszárnyai kámlin, gilányi-kaszárnyai kámlin, pavilon - és esprekterkaszárnyai kámlin, vásárhelyi vasúti állomásjegy, kövezeti-vámszedőjegy, f. évi június 1-én s ezt követő napokban a városban nagy tanácssteremben a délutáni órákban tartandó nyilvános árverésen a városi számvérvivő hivatalnál addig is megtekinthető feltevések szerint hasznosítható foglak adati, mely hasznosítható árverésre a bérlési szándékhoz érzel megkívánok.

Hirdetés. Szab. kir. Debreczen város tanácsa részéről közhírré tették, hogy a város tulajdonhoz tartozó következő javadalmak: Sámsoni béloszapszék, ároktréti ház a hozzá tartozó 109 hold földdel együtt, Kősely folyó melletti pipagódrók, begyármészárszék, fehérlő-fogadó, Bika és Lazár-ház fogadók, látólelő-fogadó, birány-csapszék, begyány-csapszék, eseresp-csapszék, csisogó-csapszék, esprekerti-vendég-fogadó, külső-háromvásári 2 kőpince, külsővársári kávéház, nyulás-csapszék, savósutói vendégfogadó, salétrom-kaszárnyai kámlin, gilányi-kaszárnyai kámlin, pavilon - és esprekterkaszárnyai kámlin, vásárhelyi vasúti állomásjegy, kövezeti-vámszedőjegy, f. évi június 1-én s ezt követő napokban a városban nagy tanácssteremben a délutáni órákban tartandó nyilvános árverésen a városi számvérvivő hivatalnál addig is megtekinthető feltevések szerint hasznosítható foglak adati, mely hasznosítható árverésre a bérlési szándékhoz érzel megkívánok.